

MACARİSTAN'IN TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER İŞBİRLİĞİ KONSEYİ'NE KATILIMI

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Analiz No : 2018 / 24

14.09.2018

Son birkaç yılda dünya giderek artan bir hızla değişmeye başladı. Meraklı gözlemciler için bile, değişimin göz kamaştırıcı hızına ayak uydurmak her zamankinden daha zor hale geldi. Bu gelişmenin önemli örneklerinden biri Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye tarafından kurulan Türk Konseyi olarak bilinen Türkçe Konuşan Devletler İşbirliği Konseyi 'ne Macaristanın gözlemci olarak aktif katılımıdır.

Macar Hükümeti'nin internet sitesinde, 3 Eylül 2018 tarihinde yapılan duyuruda, Başbakan Viktor Orban'ın Kırgızistan'da Cholpon-Ata'da düzenlenen Konsey'in 6. Zirve toplantısına katıldığı bildirilmektedir.[1] Duyuru, Macaristan, Macaristan-Türk iş birliğinde yeni bir bölüm açılması için hazır başlığını taşıyor. Başbakan'ın zirvede yaptığı konuşmada, Macarların kendilerini Atilla Hunlarının soyundan gelenler olarak gördüklerini, Hun-Türk kökenli temele dayandıklarını ve dillerinin Türkçeyle bağlantılı olduğunu söylediği belirtilmektedir. Duyuruda, Victor Orban'ın Macaristan'ın, modern dünyada bile, dillerini, kültürlerini ve geleneklerini koruyan, Türk köklerine saygı duyan ve dostluklarını geliştiren Türk kimliğine sahip ülkeler arasındaki iş birliğini her zaman yakından takip ettiğini söylediği kaydedilmektedir.[2]

Aynı duyuruda aşağıdaki cümleleri görmek dikkat çekicidir:

Başbakan, Macaristan'a Avrupa'nın en batısındaki Doğu insanları olduğu bir hakaret amacıyla söylenirken, şimdi ise Türk ülkelerinin olağanüstü başarıları ve ekonomik ve siyasi kalkınması, Macarların Doğu halkı olarak anılmasını bir tür övgü anlamına getirmiştir şeklinde konuşmuştur. Eski dünya düzeninin □□□ά□□ emek arayışında Batı'dan Doğu'ya sermaye ve bilginin aktığı dogmasıyla □ sona erdiğini kaydetti.(Sayın Orban yenidünya düzeninin, esas olarak Doğu'nun yükselen devletlerinin gelişimiyle belirlendiğini belirtti.

Victor Orban konuşmasında, 2010 yılında göreve başlayan mevcut Macar hükümetinin, Türk ülkeleriyle, onların özgünlüklerini ve gerçeklerini göz önünde bulundurarak, karşılıklı

saygı çerçevesinde bir işbirliğine açık olduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda, Macaristan 2014 yılından beri Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesinde (TÜRKPA) gözlemci statüsündedir. 2017 yılında, Uluslararası Türk Akademisi'ne katılım başvurusunda bulunmuş ve Türkçe Konuşan Devletler İşbirliği Konseyi ile daha yakın bir işbirliğine gitmiştir.

Bu gelişmelere paralel olarak, Macaristan Dışişleri Bakanı Péter Szijjártó, Bişkek'te 2 Eylül 2018'de Türkçe Konuşan Devletler İşbirliği Konseyi'nin Dışişleri Bakanları toplantısına katıldıktan sonra, Macaristan'a Uluslararası Türk Akademisi'nde gözlemci statüsü verildiğini açıklamıştır.[3] Ayrıca, Türk Konseyi Altıncı Zirvesi'nin basın açıklamasına göre, Cumhurbaşkanları, Macaristan'ın Türk işbirliği örgütleriyle yakın işbirliği içinde olma niyetini memnuniyetle karşılamış ve Macaristana Türk Konseyinde gözlemci statüsü verme kararını imzalamıştır.[4]

Türk Konseyinin Altıncı Zirvesi iki açıdan önemlidir. Öncelikle, hızla değişen stratejik ortamda, Konseyin tüm üyeleri toplantıya katılmaya istekli görünmüşlerdir. Bu ülkelerin, ister üye ister gözlemci statüsünde olsun, her birinin stratejik taahhütleri olduğu unutulmamalıdır. Türkiye, Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütünün (NATO) bir üyesi ve Avrupa Birliğinin (AB) aday ülkelerinden biridir. Azerbaycan, jeopolitik açıdan çok önemli bir bölge olan Güney Kafkasyanın kilit ülkesi konumundadır. Kazakistan sadece Orta Asya'da merkezi bir rol oynamakla kalmayıp, aynı zamanda bölgesel ve Avrasya istikrarına katkıda bulunmakta da öncü bir rol oynamaktadır. Şu anda 26 üyesi ve 9 gözlemcisi bulunan Asya'da İşbirliği ve Güven Artırıcı Önlemler Konferansı (CICA), Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev tarafından önerilmiş ve kurulmuştur. 6. Zirveye ev sahipliği yapan Kırgızistan da önemli bir Türk Orta Asya ülkesidir. En kalabalık Türk devletlerinden biri olan Özbekistan, zirveye konuk olarak katılmıştır. Özbekistan, Bağımsız Devletler Topluluğu (CIS) ve Bağımsız Devletler Topluluğu Serbest Ticaret Bölgesi (CISFTA) üyesidir. Cumhurbaşkanı Shavkat Mirziyoev zirvede, Özbekistan'ın Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'ne katılmaya istekli olduğunu belirtmiştir.[5]

Bu ülkelerin, ırk ve din gibi dışlayıcı olabilecek kavramlara dayanmadan işbirliğini teşvik eden bir Avrasya organizasyonunda bir araya gelmeleri önemlidir. Bu ülkeler daha ziyade konuştukları dile dayanarak bir araya gelmişlerdir. Macaristan'ı katılması, bu işbirliğini dilin ötesinde akrabalık ilişkisine genişletmiştir.

İkinci olarak, Türk Konseyi toplantısı Macaristan tarafından muhtemelen yeni bir Avrasya dış politikası için bir giriş kapısı olarak yorumlanmıştır. Diğer AB ülkeleri esasen kendi Asya dış politikalarını yürütmektedir. Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Asya ülke ziyaretleri ile Ocak ayında böyle bir dış politika girişiminin temellerini atmıştır. Almanya Başbakanı Angele Merkel, Çin'den başlayarak Asya ülkeleriyle ilişkilerini geliştirerek bunu bir adım daha ileriye götürmüştür. Ayrıca yakın zamanda bir Kafkasya turu yapmıştır.

Böyle bir ortamda, Avrupa'nın sıra dışı politikacılarından Victor Orban Avrasya girişimini Orta Asya'dan başlatmıştır. Türk Konseyi toplantısını Doğu Politikasına Açılış girişimini başlatmak için akıllı biçimde kullanmıştır. Aynı zamanda akıllıca akrabalık bağlarını teşvik etmektedir. Ancak ekonomik konular da unutulmamıştır Bu husus, Kırgız ve Macar iş çevreleri arasındaki iş ilişkilerini geliştirmek için açılan 65 milyon dolarlık kredide açıkça

görülmektedir Ayrıca beraberindeki heyet, Kırgızistan ve Macaristan arasındaki turizm konusunda bir anlaşma da imzalamıştır Bu hususlar Macaristanın Orta Asya'ya açılmak amacıyla AB için bir örnek teşkil etmesini sağlayacak bir adım olarak nitelendirilebilir.

[1] Hungary is ready for the opening of a new chapter in Hungarian-Turkic cooperation (Hungarian Government, 03 Eylül 2018), http://www.kormany.hu/en/the-prime-minister/news/hungary-is-ready-for-the-opening-of-a-new-chapter-in-hungarian-turkic-cooperation.

[2] Prime Minister Viktor Orbáns speech at the 6th Summit of the Cooperation Council of Turkic-speaking States (Hungarian Government, 06 Eylül 2018), http://www.kormany.hu/en/the-prime-minister/the-prime-minister-s-speeches/prime-minister-viktor-orban-s-speech-at-the-6th-summit-of-the-cooperation-council-of-turkic-speaking-states.

[3] Hungary gets observer status in International Turkic Academy, *Daişly News Hungary*, 02 Eylül 2018, https://dailynewshungary.com/hungary-gets-observer-status-in-international-turkic-academy/.

[4] Press Release of the Sixth Summit of the Turkic Council (Cooperation Council of Turkic Speaking States, t.y.), http://www.turkkon.org/en-US/press-release-of-the-sixth-summit-of-the-turkic-council/301/352/4874.

[5] Mirziyoev Says Uzbekistan Eager To Join Turkic Council, *Radio Free Europe*, 03 Eylül 2018, https://www.rferl.org/a/president-mirziyoev-says-uzbekistan-eager-to-join-turkic-council/29468091.html.

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "MACARİSTAN'IN TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER

İŞBİRLİĞİ KONSEYİ'NE KATILIMI ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2018 / 24. Eylül 14. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avimbulten.org/tr/Analiz/MACARISTAN-IN-TURK-DILI-KONUSAN-ULKELER-ISBIRLIGI-KONSEYI-NE-KATILIMI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır